

Millorar la productivitat, clau per relançar l'economia

Ara que l'economia s'ha començat a desaccelerar, és inevitable preguntar-se per l'estat del seu motor. Com hem apuntat en aquestes pàgines en diverses ocasions, no hi ha motius per alarmar-se. No sembla que siguem a l'avantsala d'una recessió. El motor continua funcionant, però es posa de manifest que va perdent potència. Com a conseqüència, el ritme al qual podrà empènyer l'activitat serà més moderat, i, llevat que el duguem al taller, avançarà al voltant de l'1,5% per any.

La necessitat d'anar al mecànic no és exclusiva d'Espanya. Tot fa pensar que, en els propers anys, la velocitat a la qual creixerà el conjunt de països desenvolupats se situarà també al voltant de l'1,5%. La rebaixa en relació amb els registres de cicles expansius anteriors és notable. Per exemple, entre els anys 2000 i 2007, els països desenvolupats van avançar a un ritme mitjà del 2,7%, mentre que l'economia espanyola ho va fer a un ritme clarament superior (el 3,7%).

Certament, si prenem una perspectiva àmplia, la trajectòria econòmica d'Espanya ha estat molt bona. El PIB *per capita*, que captura millor la tendència de fons de l'economia, ja que no està influït pel factor demogràfic, s'ha duplicat en les quatre últimes dècades. Aquesta és una gesta que pocs països han aconseguit, entre els quals destaquen el Regne Unit, els EUA i Portugal, tots amb registres similars als de l'economia espanyola. En canvi, les grans potències europees, com Alemanya, França i Itàlia, es troben lluny d'assolir aquesta fita. Per exemple, el PIB *per capita* d'Itàlia ha avançat menys de la meitat que el d'Espanya des del 1980.

Això ha permès que Espanya retallés la distància amb els principals països europeus. No obstant això, cal puntualitzar que el gros d'aquest procés es va concentrar en les dècades dels vuitanta i dels noranta. Així, si el 1980 el PIB *per capita* d'Espanya era el 30% inferior al d'Alemanya, al final de la dècada dels noranta, es trobava el 20% per sota. En canvi, en els 20 últims anys, la distància ha deixat de reduir-se i, fins i tot, ha augmentat lleugerament.

En gran part, això reflecteix la pobra evolució de la productivitat en les dues últimes dècades. Tant si ens fixem en el creixement de la productivitat aparent del treball, que simplement mira el PIB per hora treballada, com en la productivitat total dels factors, que corregeix per l'augment de l'*stock* de capital físic i humà, les dues exhibeixen un patró menys dinàmic que a la majoria dels països avançats. La fotografia no convida a l'optimisme.

Arribats a aquest punt, és imprescindible disposar d'una llista de reformes per intentar millorar la situació. Habitualment, destaquem la necessitat de millorar l'oferta i la qualitat educativa, intentem posar de manifest les alternatives que tenim per reduir les disfuncions que encara persisteixen al mercat laboral o emfatitzem la importància d'eliminar les regulacions que penalitzen el creixement empresarial. La llista és ben coneguda i, amb més o menys profunditat, ha estat repetida per economistes de tots els colors polítics. Són molts els àmbits en què hi ha un ampli consens en la professió, i aquestes reformes no estan renyides amb l'assoliment d'un creixement més inclusiu. Més aviat el contrari. És més fàcil reforçar la cohesió social en un context de creixement de la productivitat.

I, llavors, per què no actuem? Aquesta és, segurament, la pregunta del milió. En part, la confiança en la pròpia professió, la d'economista, s'ha erosionat durant la crisi. Ara ens toca ser més cauts i justificar molt bé les nostres recomanacions. Tampoc ajuda l'elevada incertesa que envolta el ràpid progrés tecnològic. Però, en gran part, la inacció és deguda a la polarització social i política en què estem immersos molts països desenvolupats i que dificulta la generació de consensos socials amplis, tan necessaris en moments com l'actual. Toca tenir paciència i insistir en la necessitat i en la capacitat de dur a terme reformes ambicioses: tard o d'hora, acabarem fent de la necessitat virtut.

Oriol Aspachs
Director d'Estudis
31 de gener de 2020